

688 vyhodili mosty a zničili telefónne vedenie. Dodatok pre Krakov: stanovisko k tamajšiemu SSD. čís. 18990 z 13. 10. 1944: Jednotlivé zprávy možno sprostredkovať len nezmenene v takej forme, ako sem dochádzajú.

Šéf BKV, odd. I C, I. A. Weibrecht

SÚA Praha. S 110-5-47/198. Originál ďalekopisného záznamu. (Z nemčiny preložila IK.)

432

1944, október 14. [Berlín.] — Ďalekopis úradovne šéfa sväzov pre boj s bandami o situácii na Ostravsku a ohlase slovenských udalostí v ostravsko-karvínskom revíri, zaslaný vyšším vedúcim SS a polície a veliteľom bezpečnostnej polície a bezpečnostnej služby v Prahe, Wroclawi, Krakove a vo Viedni.

Tajné.

Hlavné veliteľstvo pozemných vojsk, oddelenie cudzích vojsk, odbor východ hlási:

Oblasť Moravská Ostrava — Karviná zahrnuje približne 140 000 obyvateľov, pozostávajúcich z 20 % Nemcov a 80 % Čechov, prevažne robotníkov a zamestnancov priemyselných podnikov. Všetko obyvateľstvo sleduje s najväčšou pozornosťou vývoj udalostí na Slovensku. Postoj českého robotníctva je vcelku ostro protinemecky zameraný. Táto nálada nevystupuje navonok následkom prísnych opatrení zo strany nemeckých úradov v Čechách a na Morave. Napriek zákazu sa vo veľkej miere počúvajú nepriateľské vysielacky a nepriateľskej propagandy sa ochotne načúva. Českí robotníci si sťažujú na nemecké opatrenia, ktoré ich nútia mlčať, túžia po skončení vojny, bez ohľadu na to, ako dopadne. Rozširujú sa reči, že pod boľševikmi by sa nemali horšie, ako sa majú toho času pod Nemcami. U mnohých Čechov panuje názor, že boľševici by neprišli ako dobyvatelia, aby privtelili územie do Sovietskeho sväzu, ale aby oslobodili Československo. Treba rátať s tým, že medzi českým robotníctvom je rozšírená čulá činnosť komunistických agentov a buniek, ktorí t. č. ešte pracujú ilegálne, ktorí by však využili každú príležitosť pre otvorené vystúpenie. Udalosti na Slovensku prijíma väčšina Čechov so zadosťučinením, pričom možno pozorovať istú škodoradosť voči Slovákom, ktorí svojho času považovali Čechov za svojich vykorisťovateľov a teraz musia sami krváčať. Teroristický nálet Američanov na Moravskú Ostravu 29. 8. 1944 vyvolal aj u Čechov pobúrenie, najmä preto, že Beneš svojho času prisľúbil, že protektorát nebude bombardovaný. Na druhej strane sú však snahy ospravedlniť letcov tým, že sa tvrdí, že bombardovanie neplatilo mestu Moravská Ostrava, ale Rütgersovým závodom v Kopřivnici. Beneš sa údajne v rozhlase ospravedlnil za nálet na Moravskú Ostravu. Chýry o väčšom sústreďovaní partizánskych bánd na protektorátnej pôde pri slovenskej hranici sa zdajú silne prehnané. Hneď potom, ako sa rozšírili zprávy o udalostiach na Slovensku, prebehol veľký počet Čechov z Moravskej Ostravy cez hranice k banditom, medzi nimi aj istý počet mladých českých policajtov. Uzavretie slovenských hraníc pod trestom smrti, ku ktorému došlo 15. 9. 1944, sa neminulo účinkom. Pritom však treba prihliadať na to, že do priestoru Moravská Ostrava a Vítkovice vždy znovu môžu vnikáť

chýry zo Slovenska prostredníctvom slovenských robotníkov z územia Čadce, ktorí sú na základe malého pohraničného styku zamestnaní v Moravskej Ostrave. 689

Šéf BKV, odd. I c, I. A. Weibrecht

SÚA Praha. S 110-5-47/199—200. Originál ďalekopisu. (Z nemčiny preložila IK.) — J. Tesar, „Dokumenty ke vzťahu mezi Slovenským národním povstáním a českými zeměmi“ „Historie a vojenství“, 1964, příloha k čís. 3, s. 133.

433

1944, október 14. Banská Bystrica. — Zpráva J. Švermu moskovskému vedeniu KSČ o politickej situácii na povstaleckom území.

Milý Klemo, Vašku a ostatní!

Mohu Ti dnes psáti jen krátce, protože asi za hodinu musím odevzdat dopis poslovi. Ruda Tě informuje o některých vojenských otázkách, já něco o politice.

Politickou situaci je možno charakterizovati tak, že jsou tu čtyři síly:

Naše strana jest veliká síla, má rozhodující vliv na dělnictvo a na značnou část inteligence (ne ovšem byrokracie). Je to jediná strana, která má vybudované organizace a také spojení s obsazeným územím. Jest ovšem slabá ideologicky: mezi členy jsou všemožné nálady o našich cílech (nálady i protičeskoslovenské), velké sektářství v rolnické otázce (dosud se neudělalo nic a jsou nálady pro „zachování vzorných statků“), sektářské tendence vůči katolíkům. Je nutno tyto věci probjovat — na tom nyní pracujeme. Organizačně je zatím také nepořádek, pořádají se nyní okresná konference, dáváme dohromady organizace. Ovšem všude strašný nedostatek schopných lidí, protože ti nejlepší jsou na frontě.

Partyzánské hnutí je v našich rukou. Protože však mnoho brigád musíme držet v týlu pro potřeby fronty, jsou zjevy marodérství velmi časté. Děláme v tom energický pořádek.

Demokrati (Šrobár, Ursíny, Zátka) zatím stranu nemají. Mají jakýsi ústřední výbor, vydávají „Čas“. Ovšem mají pozice v byrokracii a mají v rukou dosud vedení rolnických družstev (Ursíny). Jdou dnes s námi jednotně, ustupují nám — mají z nás strach. Jsou to většinou evangelíci a v otázce slovenské stojí všichni na stanovisku svébytnosti slovenského národa — ovšem nevím, jak daleko by za toto stanovisko bojovali.

Armáda je vojensky i politicky velmi slabá. Důstojníci to drží v ruce a dlouho se bránili systému osvětových důstojníků. Teprve když situace byla zoufalá (asi před týdnem), tak k tomu dali souhlas. Posíláme tam 50 lidí a bude to nyní jedna z našich nejdůležitějších prací. Příchod Viesta trochu vojensky pomohl — je trochu rozhodnější než Golian.

Katolíci zatím mlčí a čekají. Mají nesporně ještě vliv, zejména vliv na vesnici. Je to problém nejdůležitější. Hála nám pomáhá málo — bydlí u biskupa a má [m] strach, že se dostal trochu pod jeho vliv.

Hlavní naše otázky: dát do pořádku stranu (organizačně, jasnost o našich cílech, jasno v rolnické otázce). Na tom všem nyní pracujeme, ale jde to těžko — není to ta naše stará propracovaná strana, musíme prokousávat elementární otázky.

Národní výbory stojí dosud špatně. Nejsou voleny — jsou většinou ustavovány podle parity (my a demokrati). Vedle nich je starý aparát (pod vedením Husáka) a protože lidé v N. V. jsou slabí, jsou často zatlačováni do pozadí.